

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 6

Fylke: Gvi-Fron delag.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Strinda

Emne: Føkkelige Musikkinstrument

Bygdelag: Byåsen

Oppskr. av: H. N. Osnes

Gard:

(adresse): Stame om Fronheim

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Heimelsmann: Peder Brandhaug, f. 1874, Trompet- og musikserjant.

SVAR

I. Vanleg fela, flatfela (tykk fela)

Einskilde deler: Felchals, botn, sarg, overdel, lydhol, gripbrett, spulstol eller spelhest, baggå med togge. Felstringer av tarmar. E. stringen gjerni av stål. - Felkasse.

2. Denne fela var i bruk i Brandhaugs ungdom, men han veit ikkje når ho kom i bruk eller kvar ho kom ifrå. Var ei tid foretrekt av trekkspilet, men kom sidan att.

3. Fela var frå først av innført. Feinare har ho og vore laga av bygdefolk, men det er ikkje nokon som har merkt seg ut som særleg felaemakara.

4. Det er den vanlege Stradivarius-nota.

5. Bunn av ark eller alin eller anna hardt treslag. Overdel av grov (grov) gran. Sarg av lauvved.

6. Kan ikkje gi svar.

7. Stringerne var tarmstringer med undantak av E. stringen som gjerni var av stål.

Stringerne var fitt inn

8. Ein veit ikkje av brigding utan kausky nær det gjeld storleiken.

9. Fela halda på vanleg måte undu haka og med venstre hand.

Vart mykje bruka til dans. No på festar, på småter og i skolen.

10. Nei

11. Nei

12. Nei

13. Det har vore gymsle flinke spilemenn men serleg framifrå ikkje mange. Brandhaug vil likevel her nemna Ola Kvande. Did for 10-15 år sidan

vii.

Salmotikon.

Brandhaug veit ikkje når det kom i bruk her. Vart laga av gran. Lydhollet er rundt. Strengen heier ein A-streng. Salmotikonet var helst laga i byggd. Vart no sjelden bruka. Vart fortrent av fela eller orgelst. Salmotikon heier bruka i skolen.

IX c. Bukkehorn har vore kjent og bruka her.

Spissen av hornet var sneidd av litt på skrå. Oven hollet vart lagt ei lreunge av hard einerved. Vart bunna fast i den eine enden so den andre enden ga lyd nær ein bles. For å festa den eine enden vart shore eit hakk inn i hornet og so var det å sura med ein tunn, sterk tråd

3. Tjukkleiken og skapet på Lunge
ga so karakteren på tonen.

På hornet var elles 4 lydhadse.

Langlurar har kanskje vore bruka,
men Branthaug visste ikkje det.

Noka egentleg selerdrift har det knapt
vore på Strinda, og det er vel grunnen.

Bukkehornet kunne ein høyra like
langt som ein lur

XII. Seije fløyter vart nok laga og bruka
av gutar her som andre stader, men
hvert apple i bygderne som er rikare
på tilfang.

XIII. Munnharpa vart vel og bruka,
men eg har aldri sett ho i Strinda.

XIV. Tromma bruka av dei militære

Skinnit er vanleg kalveskinn.

Hjert bruka ein skinn av dødfeitt
kalv. Sargen var før av tre, no
bruka ein metall. Trommeslek-
kerne av hardt tre.

Trommerne vart innført.

Dei andre musikkinstrument som
er nemnde har ikkje vore bruka
i Strinda som ein no veit av.

Balk B.

Bratsch bruka saman med
arketer.

Klarnett er og kjend og har bilde
vare bruka.

Trakkspel er det mange som har

og rådde ei tid so å seije grunnen åleine

Gitarr har vore mykje bruka. i

4 den seinare tid, helst til religiøs song på møter.

Gitaren har vore brukt av den vanlege kvinne og mann.

3. Dei fela vart brungt unda, fylgde slåttar og dansemusikk med.

Dei ho kom att, vart ho meir brukt til all slag musikk.

Bock C.

Av larminstrument er kråke-
smella kjend i Thrianda, men ikkje
so godt at eg kan gi nokonare ut-
greiding om ho.

Frå slutten av 1700 talet reknar ein med at nyklassisismen nådde hit opp. I den tida var det ikkje like song og musikk i heimarne, og instrument som sitar og harpe var på onode.

På den tid var det mykje byfolk som budde på og var eigara av gardar på Strinda. Her var då sikkert eit bra rikt musikalsk liv på Strinda.

Eg har som òrne nemna byfjod i Trondheim Moinichen som budde på òvre Tilsbakk gard. der han var til 1807 då han vart over-skriver i Gudbrandsdalen. Han reidde inn ein konsertsal med kvelva bak i huset sitt. Moinichen slekta var musikalsk. Erika Lie høyrde vissnok til slekta. Eg tenkte meg at folkeomuseet på Sverresborg kanskje kunne ha instrument frå denne tidsolekken som her er nemnd, men då eg fekk vita at Etnologisk granskingskontor direkte hadde vurdert seg dit, har eg ikkje søkt vidare opplysning der.

På Kunstindustrimuseet har dei ei harpe som truleg er frå Strinda. I tillegg til Etnologisk var denne harpa ikkje nemnd. Likedan har dei eit klavikord frå rokokkaltida, men det er like transportabelt

Stavne 9/2 1948

Vordsamt
H. N. Osnes